

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2013/0408(COD)

19.11.2014

***I

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētās vai apsūdzētās personas kriminālprocesā
(COM(2013)0822 – C7-0428/2013 – 2013/0408(COD))

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Referente: *Caterina Chinnici*

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums

- * Apspriežu procedūra
- *** Piekrišanas procedūra
- ***I Parastā likumdošanas procedūra (pirmais lasījums)
- ***II Parastā likumdošanas procedūra (otrais lasījums)
- ***III Parastā likumdošanas procedūra (trešais lasījums)

(Norādītā procedūra pamatojas uz akta projektā ierosināto juridisko pamatu.)

Grozījumi akta projektā

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti divās slejās

Svītrotās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** kreisajā slejā. Aizstātās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā*** abās slejās. Jauno tekstu iezīmē ***treknā slīprakstā*** labajā slejā.

Pirms katra grozījuma ievietotā informācijas bloka pirmā un otrā rinda norāda uz attiecīgo teksta daļu izskatāmajā akta projektā. Ja grozījums attiecas uz spēkā esošu aktu, ko paredzēts grozīt ar akta projektu, informācijas blokā papildus iekļauj trešo un ceturto rindu, kurās attiecīgi norāda spēkā esošo aktu un atbilstīgo teksta vienību tajā.

Parlamenta grozījumi, kas sagatavoti kā konsolidēts teksts.

Jaunās teksta daļas iezīmē ***treknā slīprakstā***. Svītrotās teksta daļas iezīmē ar simbolu ■ vai pārsvītro. Aizstātās teksta daļas iezīmē, ierakstot jauno tekstu ***treknā slīprakstā*** un izdzēšot vai pārsvītrojot aizstāto tekstu.

Tas neattiecas uz tīri tehniska rakstura grozījumiem, kurus izdara attiecīgie dienesti, gatavojot galīgo tekstu. Tie netiek iezīmēti.

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS	5
PASKAIDROJUMS	31

EIROPAS PARLAMENTA NORMATĪVĀS REZOLŪCIJAS PROJEKTS

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētās vai apsūdzētās personas kriminālprocesā (COM(2013)0822 – C7-0428/2013 – 2013/0408(COD))

(Parastā likumdošanas procedūra: pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2013)0822),
  - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 2. punktu un 82. panta 2. punkta b) apakšpunktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C7-0428/2013),
  - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 294. panta 3. punktu,
  - ņemot vērā Reglamenta 59. pantu,
  - ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas ziņojumu (A8-0000/2014),
1. pieņem pirmajā lasījumā turpmāk izklāstīto nostāju;
  2. prasa Komisijai priekšlikumu iesniegt vēlreiz, ja tā ir paredzējusi šo priekšlikumu būtiski grozīt vai aizstāt ar citu tekstu;
  3. uzdod priekšsēdētājam Parlamenta nostāju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu parlamentiem.

Grozījums Nr. 1

Direktīvas priekšlikums

3. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts

(3) Kaut gan *dalībvalstīs* ir Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām puses, pieredze liecina, ka **šis fakts pats** par sevi ne vienmēr nodrošina pietiekamu uzticēšanās pakāpi citu dalībvalstu

Grozījums

(3) Kaut gan *dalībvalstīm ar konkrētiem nosacījumiem būtu jāpiemēro Eiropas Savienības Pamattiesību hartas noteikumi un kaut gan tās* ir Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām puses, pieredze liecina, ka **šie**

krimināltiesību sistēmām.

apstākļi paši par sevi ne vienmēr nodrošina pietiekamu uzticēšanās pakāpi citu dalībvalstu krimināltiesību sistēmām.

Or. it

Grozījums Nr. 2

Direktīvas priekšlikums 6.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(6a) Ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, ne vienmēr procesa krimināltiesisko raksturu var noteikt, ekskluzīvu nozīmi piešķirot šāda procesa un attiecīgo iespējamo sodu kvalificēšanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Lai sasniegtu Līgumos un šajā direktīvā noteiktos mērķus un pilnībā ievērotu paredzētās pamattiesības, cita starpā Pamattiesību hartā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (ECTK) noteiktās tiesības, šīs direktīvas piemērošanā ir lietderīgi pievērst uzmanību ne tikai formālajai procesa kvalifikācijai valsts tiesību aktos, bet arī procesa ietekmei uz bērna dzīvi un attīstību. Jebkurā gadījumā šī direktīva būtu jāpiemēro, ja procesa rezultātā varētu tikt izdarīti ieraksti sodāmības reģistrā.

Or. it

Pamatojums

Šā apsvēruma pamatā ir tā sauktās Engel lietas judikatūra, ko parasti ņem vērā tiesas gan Strasbūrā, gan Luksemburgā, un ar to tiek uzsvērta prasība garantēt, ka valstis pilnībā ievēro pamattiesības, kā arī novērst pārkāpumus un notiesāšanu Eiropas tiesās.

Grozījums Nr. 3

Direktīvas priekšlikums 6.b apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(6b) Tāpēc šajā direktīvā paredzētās garantijas ar iespējamiem nepieciešamajiem pielāgojumiem būtu jāpiemēro visos procesos, kuros var noteikt ierobežojošus pasākumus vai kuros var rasties citas bērna dzīvī būtiskas sekas, tādējādi ietekmējot personības veidošanos, kā arī gadījumos, kad process, kaut arī sods netiktu piemērots, varētu beigties ar nolēmumu, kas apstiprinātu — pat tikai netieši — attiecīgās personas atbildību saistībā ar konkrēto tai inkriminēto likumpārkāpumu. Visos šādos gadījumos direktīvas piemērošanu nevarētu traucēt tas, ka tiesvedības nav sāktas tādu rīcību dēļ, kuras valsts tiesību aktos ir kvalificētas kā noziedzīgi nodarījumi, nenotiek krimināltiesā vai netiek piemēroti sodi, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem formāli ir kriminālsodi.

Or. it

Pamatojums

Šā apsvēruma pamatā ir tā sauktās Engel lietas judikatūra, ko parasti ņem vērā tiesas gan Strasbūrā, gan Luksemburgā, un ar to tiek uzsvērta prasība garantēt, ka valstis pilnībā ievēro pamattiesības, kā arī novērst pārkāpumus un notiesāšanu Eiropas tiesās. Norāde uz „iespējamiem nepieciešamajiem pielāgojumiem” atspoguļo vajadzīgo elastīgumu, kam jābūt, piemērojot direktīvu minētajos gadījumos.

Grozījums Nr. 4

Direktīvas priekšlikums 9. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(9) Šī direktīva būtu jāpiemēro arī

(9) Šī direktīva būtu jāpiemēro arī

likumpārkāpumiem, kurus **tā pati** aizdomās turētā vai apsūdzētā persona **ir** izdarījusi pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas **un attiecībā uz kuriem** veic kopīgu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, jo tie ir neatraujami saistīti ar likumpārkāpumiem, par kuriem **kriminālprocess pret minēto personu sāks pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas**.

likumpārkāpumiem, kurus aizdomās turētā vai apsūdzētā persona **varētu būt** izdarījusi pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas, **gadījumā ja par šiem likumpārkāpumiem** veic kopīgu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, jo tie ir neatraujami saistīti ar likumpārkāpumiem, par kuriem **šī direktīva ir jāpiemēro**.

Or. it

Pamatojums

Saskaņā ar nevainīguma prezumpciju nav pareizi minēt likumpārkāpumus, „kurus tā pati aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ir izdarījusi”; labāk būtu teikt „kurus aizdomās turētā vai apsūdzētā persona varētu būt izdarījusi”. Apsvēruma beigu daļa ir grozīta, ņemot vērā grozījumus par direktīvas darbības jomu.

Grozījums Nr. 5

Direktīvas priekšlikums 10. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(10) Ja brīdī, kad persona iegūst aizdomās turētas vai apsūdzētas personas statusu kriminālprocesā, persona ir sasniegusi 18 gadu vecumu, **dalībvalstīs tiek mudinātas** piemērot šajā direktīvā paredzētās procesuālās garantijas, līdz šī persona sasniedz 21 gada vecumu.

Grozījums

(10) Ja brīdī, kad persona iegūst aizdomās turētas vai apsūdzētas personas statusu kriminālprocesā, persona ir sasniegusi 18 gadu vecumu, **dalībvalstīm — jo īpaši tad, ja likumpārkāpums varētu būt izdarīts, pirms bērnis sasniedzis 18 gadu vecumu, — vajadzētu** piemērot šajā direktīvā paredzētās procesuālās garantijas **vismaz tik ilgi**, līdz šī persona sasniedz 21 gada vecumu.

Or. it

Pamatojums

Atsaucē uz 21 gada sliekšni, kuras mērķis ir ņemt vērā labklājīgās valstīs vispārēji pagarinātu posmu pārejai pieaugušu cilvēku dzīvē, jau ir iekļauts Eiropas Padomes Ministru komitejas 2003. gada 24. septembra Ieteikuma par jaunām metodēm cīņā ar jauniešu likumpārkāpumiem un nepilngadīgo tiesvedības sistēmas nozīmi 11. punktā.

Grozījums Nr. 6

Direktīvas priekšlikums 11. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(11) Dalībvalstīm būtu jānosaka bērna vecums, pamatojoties uz paša bērna paziņojumu, civilstāvokļa pārbaudi, dokumentu izpēti, citiem pierādījumiem un, ja šādi pierādījumi nav pieejami vai nav pārliecinoši, pamatojoties uz medicīnisku izmeklēšanu.

Grozījums

(11) Dalībvalstīm būtu jānosaka bērna vecums, pamatojoties uz paša bērna paziņojumu, civilstāvokļa pārbaudi, dokumentu izpēti, citiem pierādījumiem un, ja šādi pierādījumi nav pieejami vai nav pārliecinoši, pamatojoties uz medicīnisku izmeklēšanu. ***Ja joprojām ir šaubas par nepilngadību, vienmēr prezumē, ka bērns nav pilngadīgs.***

Or. it

Grozījums Nr. 7

Direktīvas priekšlikums 14. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(14) Termins “persona, kam ir vecāku atbildība,” apzīmē jebkuru personu, kam ir vecāku atbildība pār bērnu, kā definēts Padomes Regulā (EK) Nr. 2201/2003²⁶. Termins "vecāku atbildība" apzīmē visas tiesības un pienākumus attiecībā uz bērna personu vai bērna īpašumu, kuras piešķir fiziskai vai juridiskai personai ar spriedumu, likumu vai nolīgumu, kam ir juridisks spēks, tostarp aizgādības tiesības un saskarsmes tiesības.

Grozījums

(Neattiecas uz tekstu latviešu valodā.)

---

²⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

*Pamatojums**(Neattiecas uz tekstu latviešu valodā.)***Grozījums Nr. 8****Direktīvas priekšlikums
15. apsvērums***Komisijas ierosinātais teksts*

(15) Bērnam vajadzētu būt tiesībām uz to, lai persona, kam ir vecāku atbildība, tiktu mutiski vai rakstiski informēta par piemērojamajām procesuālajām tiesībām. Minētā informācija būtu jāsniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un bērna tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu. Ja informācijas par šīm tiesībām sniegšana personai, kam ir vecāku atbildība, būtu pretrunā ar bērna interesēm, vajadzētu informēt citu atbilstošu pilngadīgo.

Grozījums

(15) Bērnam vajadzētu būt tiesībām uz to, lai **arī** persona, kam ir vecāku atbildība, tiktu mutiski vai rakstiski informēta par piemērojamajām procesuālajām tiesībām. Minētā informācija būtu jāsniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un bērna tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu. Ja informācijas par šīm tiesībām sniegšana personai, kam ir vecāku atbildība, būtu pretrunā ar bērna interesēm, vajadzētu informēt citu atbilstošu pilngadīgo.

Or. it

Grozījums Nr. 9**Direktīvas priekšlikums
16. apsvērums***Komisijas ierosinātais teksts*

(16) Bērnam nevajadzētu dot iespēju atteikties no savām tiesībām uz advokāta palīdzību, jo bērni nespēj pilnībā izprast kriminālprocesu un tam sekot. Tāpēc attiecībā uz bērniem advokāta klātbūtnei **vai** palīdzībai vajadzētu būt obligātai.

Grozījums

(16) Bērnam nevajadzētu dot iespēju atteikties no savām tiesībām uz advokāta palīdzību, jo bērni nespēj pilnībā izprast kriminālprocesu un tam sekot. Tāpēc attiecībā uz bērniem advokāta klātbūtnei **un** palīdzībai vajadzētu būt obligātai.

Or. it

Grozījums Nr. 10

Direktīvas priekšlikums 17. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(17) Dažās dalībvalstīs sodus, izņemot brīvības atņemšanas sodus, par salīdzinoši maznozīmīgiem pārkāpumiem nosaka nevis prokuratūras un tiesas ar jurisdikciju krimināllietās, bet gan citas iestādes. Tā tas var būt, piemēram, attiecībā uz ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kuri ir plaši izplatīti un kurus varētu konstatēt ceļu satiksmes kontroles rezultātā. Tādos gadījumos **nebūtu saprātīgi** kompetentajām iestādēm **izvirzīt prasību nodrošināt** advokāta **obligātu palīdzību**. Ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka sodu par maznozīmīgiem pārkāpumiem nosaka šāda iestāde, un pastāv vai nu pārsūdzības tiesības vai iespēja lietu citādi nodot tiesai ar jurisdikciju krimināllietās, tiesības **uz** advokāta obligātu palīdzību tādējādi būtu jāpiemēro tikai procesam minētajā tiesā pēc šādas pārsūdzības vai lietas nodošanas. Dažās dalībvalstīs atbildība par procesu, kurā iesaistīts bērns, var būt prokuratūrai, kas var noteikt sodu. Šādā procesā bērnam būtu jāparedz advokāta obligāta palīdzība.

Grozījums

(17) Dažās dalībvalstīs sodus, izņemot brīvības atņemšanas sodus, par salīdzinoši maznozīmīgiem pārkāpumiem nosaka nevis prokuratūras un tiesas ar jurisdikciju krimināllietās, bet gan citas iestādes. Tā tas var būt, piemēram, attiecībā uz ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kuri ir plaši izplatīti un kurus varētu konstatēt ceļu satiksmes kontroles rezultātā. Tādos gadījumos **bērna interesēm varētu neatbilst prasība** kompetentajām iestādēm **noteikt, ka obligāti jāsaņem** advokāta **palīdzība**. Ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka sodu par maznozīmīgiem pārkāpumiem nosaka šāda iestāde, un pastāv vai nu pārsūdzības tiesības vai iespēja lietu citādi nodot tiesai ar jurisdikciju krimināllietās, tiesības **saņemt** advokāta obligātu palīdzību tādējādi būtu jāpiemēro tikai procesam minētajā tiesā pēc šādas pārsūdzības vai lietas nodošanas. Dažās dalībvalstīs atbildība par procesu, kurā iesaistīts bērns, var būt prokuratūrai, kas var noteikt sodu. Šādā procesā bērnam būtu jāparedz advokāta obligāta palīdzība.

Or. it

Grozījums Nr. 11

Direktīvas priekšlikums 18. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(18) Dažās dalībvalstīs noteiktus maznozīmīgus pārkāpumus, jo īpaši ceļu satiksmes noteikumu maznozīmīgus pārkāpumus, pašvaldību saistošo

Grozījums

(18) Dažās dalībvalstīs noteiktus maznozīmīgus pārkāpumus, jo īpaši ceļu satiksmes noteikumu maznozīmīgus pārkāpumus, pašvaldību saistošo

noteikumu maznozīmīgus pārkāpumus un sabiedriskās kārtības maznozīmīgus pārkāpumus, kvalificē kā noziedzīgus nodarījumus. Attiecībā uz šādiem maznozīmīgiem pārkāpumiem **nebūtu samērīgi** kompetentajām iestādēm **izvirzīt prasību nodrošināt** advokāta **obligātu palīdzību**. **Ja dalībvalsts tiesību aktos ir paredzēts, ka par maznozīmīgiem pārkāpumiem nevar noteikt brīvības atņemšanas sodu**, tiesības uz advokāta obligātu palīdzību **tādējādi** būtu jāattiecina **tikai** uz tiesvedību tiesā, kurai ir jurisdikcija krimināllietās.

noteikumu maznozīmīgus pārkāpumus un sabiedriskās kārtības maznozīmīgus pārkāpumus, kvalificē kā noziedzīgus nodarījumus. Attiecībā uz šādiem maznozīmīgiem pārkāpumiem **bērna interesēm varētu neatbilst prasība** kompetentajām iestādēm **noteikt, ka obligāti jāsaņem** advokāta **palīdzība**. Tiesības uz advokāta obligātu palīdzību **jebkurā gadījumā** būtu jāattiecina uz tiesvedību tiesā, kurai ir jurisdikcija krimināllietās.

Or. it

Grozījums Nr. 12

Direktīvas priekšlikums

19. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts

(19) Bērnam, kurš ir aizdomās turētā vai apsūdzētā persona kriminālprocesā, būtu jāparedz tiesības uz individuālu novērtējumu, lai apzinātu bērna īpašās vajadzības saistībā ar aizsardzību, izglītību, apmācību un sociālo iekļaušanu, lai **noteiktu, vai un kādā mērā bērnam kriminālprocesā būtu nepieciešami īpaši pasākumi, un lai izsvērtu bērna kriminālatbildības apmēru un soda vai izglītojošu pasākumu atbilstību attiecībā uz bērnu.**

Grozījums

(19) Bērnam, kurš ir aizdomās turētā vai apsūdzētā persona kriminālprocesā, būtu jāparedz tiesības uz individuālu novērtējumu, lai apzinātu bērna īpašās vajadzības saistībā ar aizsardzību, izglītību, apmācību un sociālo iekļaušanu, lai **nodrošinātu, ka jebkuram procesā un tā rezultātā pieņemtajam nolēmumam piemērotu visaugstākās pakāpes individualizāciju.**

Or. it

Pamatojums

Grozījuma pamatā ir pieņēmums, ka tiesai procesa iznākumā ir jānosaka bērna atbildība, savukārt individuālā novērtējuma mērķim jābūt sniegt informāciju, kas noderīga, lai katrā stadijā novērtētu atbilstošākos pieņemamos pasākumus. Lai izvairītos no pārpratumiem šajā jautājumā un labāk noskaidrotu individuālā novērtējuma vispārējo nozīmi, ir lietderīgi

apsvēruma redakciju grozīt šādā veidā, proti, dokumentā iekļaujot arī dažus aspektus no apsvēruma sākotnējā teksta.

Grozījums Nr. 13

Direktīvas priekšlikums

20. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(20) Lai nodrošinātu bērna, kam ir atņemta brīvība, personas neaizskaramību, **bērnām** vajadzētu būt pieejamai medicīniskai izmeklēšanai. Medicīnisku izmeklēšanu vajadzētu veikt mediķim.

Grozījums

(20) Lai nodrošinātu bērna, kam ir atņemta brīvība, **kā arī — ja nepieciešams procesa vajadzībām — jebkura cita aizdomās turēta vai apsūdzēta bērna** personas neaizskaramību, **novērtētu viņa vispārējo fizisko un garīgo stāvokli un noteiktu, vai bērns spēj panest nopratināšanu vai citas izmeklēšanas vai pierādījumu vākšanas darbības vai jebkurus pasākumus, kas veikti vai plānoti attiecībā uz bērnu, viņam** vajadzētu būt pieejamai medicīniskai izmeklēšanai. Medicīnisku izmeklēšanu vajadzētu veikt mediķim.

Or. it

Grozījums Nr. 14

Direktīvas priekšlikums

21. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(21) Tā kā bērni ne vienmēr spēj izprast viņu nopratināšanas saturu, **nolūkā** bērnam **nodrošināt** pienācīgu aizsardzību **un izvairīties** no nopratināšanas satura apstrīdēšanas un līdz ar to no nelietderīgas atkārtotas nopratināšanas vajadzētu veikt bērna nopratināšanas audiovizuālu ierakstu. Tas neattiecas uz nopratināšanu, kas ir nepieciešama, lai bērnu identificētu.

Grozījums

(21) **Nemot vērā bērnu īpašo neaizsargātību, viņi nopratināšanu var uztvert traumatiski, un ir būtiski, lai šādas darbības notiktu, klātesot advokātam un attiecīgā gadījumā personai, kam ir vecāku atbildība, vai citam atbilstošam pilngadīgajam un/vai specializētiem darbiniekiem.** Tā kā bērni ne vienmēr spēj izprast viņu nopratināšanas saturu, **nopratināšanas audiovizuāla ierakstīšana ir aizsardzības pamatpasākums, ar kuru gan garantē, ka nopratināšana notiek**

saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, gan bērnam nodrošina pienācīgu aizsardzību. Lai izvairītos no nopratināšanas satura apstrīdēšanas un līdz ar to no nelietderīgas atkārtotas nopratināšanas, vajadzētu veikt bērna nopratināšanas audiovizuālu ierakstu. Tas neattiecas uz nopratināšanu, kas ir nepieciešama, lai bērnu identificētu.

Or. it

Grozījums Nr. 15

Direktīvas priekšlikums 22. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(22) Tomēr nebūtu **samērīgi** pieprasīt, lai kompetentās iestādes audiovizuālu ierakstu nodrošinātu **visos** gadījumos. **Būtu pienācīgi jāņem vērā lietas sarežģītība, iespējamā likumpārkāpuma smagums un sods, ko par to iespējams piespriest.** Ja bērnam ir atņemta brīvība pirms notiesāšanas, būtu jāveic jebkādas bērna nopratināšanas audiovizuāls ieraksts.

Grozījums

(22) Tomēr nebūtu **pamatoti** pieprasīt, lai kompetentās iestādes audiovizuālu ierakstu nodrošinātu **arī tādos** gadījumos, **kad tas nav bērna interesēs.** Ja bērnam ir atņemta brīvība pirms notiesāšanas, būtu jāveic jebkādas bērna nopratināšanas audiovizuāls ieraksts.

Or. it

Pamatojums

Ņemot vērā tehnoloģisko attīstību, kas ļauj ļoti vienkārši un aizvien lētāk veikt audiovizuālus ierakstus, un ņemot vērā šādu garantiju nozīmību, nešķiet pamatoti ieviest atkāpes tādu motīvu dēļ, kuri uz bērna interesēm neattiecas.

Grozījums Nr. 16

Direktīvas priekšlikums 25. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(25) Bērni ir īpaši neaizsargātā stāvoklī

PE541.593v01-00

Grozījums

(25) Bērni ir īpaši neaizsargātā stāvoklī

14/33

PR\1040876LV.doc

saistībā ar brīvības atņemšanu. Vajadzētu pielikt īpašas pūles, lai izvairītos no bērnu brīvības atņemšanas, ņemot vērā tās radītos riskus attiecībā uz bērnu fizisko, garīgo un sociālo attīstību. Kompetentajām iestādēm būtu jāapsver alternatīvi pasākumi un tie jāpiemēro visos gadījumos, kad tas ir bērna interesēs. Tas varētu ietvert pienākumu ziņot kompetentai iestādei, ierobežojumus attiecībā uz saskarsmi ar noteiktām personām, prasību iziet ārstniecības kursu vai ārstēšanu no atkarības un **piedalīties izglītojošos pasākumos.**

saistībā ar brīvības atņemšanu. Vajadzētu pielikt īpašas pūles, lai izvairītos no bērnu brīvības atņemšanas, ņemot vērā tās radītos riskus attiecībā uz bērnu fizisko, garīgo un sociālo attīstību. Kompetentajām iestādēm būtu jāapsver alternatīvi pasākumi un tie jāpiemēro visos gadījumos, kad tas ir bērna interesēs. Tas varētu ietvert pienākumu ziņot kompetentai iestādei, ierobežojumus attiecībā uz saskarsmi ar noteiktām personām, prasību iziet ārstniecības kursu vai ārstēšanu no atkarības un **piedalīšanos izglītības jomas pasākumos.**

Or. it

Pamatojums

Pretrunā nevainīguma prezumpcijai varētu būt pienākums piedalīties pasākumos, kuri definēti kā izglītojoši, ja to nosaka, pirms tiek galīgi konstatēta bērna atbildība.

Grozījums Nr. 17

Direktīvas priekšlikums

28. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(28) Pret bērniem vērstas lietas tiesā būtu jāizskata slēgtā kārtībā, lai aizsargātu bērnu privāto dzīvi un sekmētu iekļaušanos atpakaļ sabiedrībā. **Izņēmuma gadījumos tiesa pēc tam, kad tā ir pienācīgi ņēmusi vērā bērna intereses, var nolemt,** ka lieta tiesā izskatāma atklātā kārtībā.

Grozījums

(28) Pret bērniem vērstas lietas tiesā būtu jāizskata slēgtā kārtībā, lai aizsargātu bērnu privāto dzīvi un sekmētu iekļaušanos atpakaļ sabiedrībā. **Tikai īpašos gadījumos būtu jānodrošina iespēja tiesai bērna interesēs piekrist,** ka lieta tiesā izskatāma atklātā kārtībā. **Dalībvalstīm būtu jāparedz bērna privātās dzīves aizsardzība kriminālprocesā un attiecībā uz tā sekām, arī norādot uz iespējamiem pārkāpumiem, kuri notiek ar saziņas līdzekļu, tostarp interneta, starpniecību, kā arī jānosaka kriminālprocesā iesaistītā bērna sociālās reintegrācijas atvieglošanas pasākumi, ar kuriem novērš diskrimināciju un atstumšanu.**

Or. it

Grozījums Nr. 18

Direktīvas priekšlikums 2. pants – 4.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

4.a Šo direktīvu piemēro arī personām, kuras brīdī, kad tās iegūst aizdomās turētas vai apsūdzētas personas statusu kriminālprocesā, jau ir sasniegušas 18 gadu vecumu, taču kurām vēl nav 21 gads, ja likumpārskāpuma izdarīšanas laikā šīs personas 18 gadu vecumu vēl nav sasniegušas.

Or. it

Pamatojums

Atsauce uz 21 gada sliksni, kuras mērķis ir ņemt vērā labklājīgās valstīs vispārēji pagarinātu posmu pārejai pieaugušu cilvēku dzīvē, jau ir iekļauts Eiropas Padomes Ministru komitejas 2003. gada 24. septembra Ieteikuma par jaunām metodēm cīņā ar jauniešu likumpārskāpumiem un nepilngadīgo tiesvedības sistēmas nozīmi 11. punktā.

Grozījums Nr. 19

Direktīvas priekšlikums 3. pants – 1. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

Šajā direktīvā termins “bērns” apzīmē personu, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Šajā direktīvā:

- termins “bērns” apzīmē personu, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu. **Ja šaubas par nepilngadību pastāv arī pēc novērtēšanas, vienmēr prezumē, ka bērns nav pilngadīgs.**

Or. it

Grozījums Nr. 20

Direktīvas priekšlikums

3. pants – 1. daļa – 1.a ievilkums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

- ar jēdzienu „persona, kam ir vecāku atbildība” saprot jebkuru personu, kam ir vecāku atbildība pār bērnu, kā definēts Padomes Regulas (EK) Nr. 2201/2003 2. panta 7. punktā.

Or. it

Grozījums Nr. 21

Direktīvas priekšlikums

4. pants – 1. punkts – ievaddaļa

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnu nekavējoties informē par viņa tiesībām saskaņā ar Direktīvu 2012/13/ES. **Bērnu informē arī par šādām tiesībām, kuru darbības joma atbilst Direktīvai 2012/13/ES:**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnu nekavējoties informē — **rakstveidā vai mutiski saskaņā ar kārtību, kas atbilst bērna vecumam, zināšanām un intelektuālajām spējām** — par **procesa norisi un** viņa tiesībām saskaņā ar Direktīvu 2012/13/ES, **ietverot šādas tiesības:**

Or. it

Grozījums 22

Direktīvas priekšlikums

4 pants – 1. punkts – 2. apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(2) bērna tiesības **uz** advokāta palīdzību, kā paredzēts 6. pantā;

(2) bērna tiesības **saņemt** advokāta palīdzību, kā paredzēts 6. pantā;

Or. it

Pamatojums

Grozījums ir saistīts ar 6. pantā izdarītajām izmaiņām.

Grozījums Nr. 23

Direktīvas priekšlikums

4 pants – 1. punkts – 5. apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(5) bērna tiesības uz brīvību un tiesības uz īpašu apiešanos, kad ir atņemta bērna brīvība, kā paredzēts 10. un 12. pantā;

Grozījums

(5) bērna tiesības uz brīvību un tiesības uz īpašu apiešanos, kad **notiek apcietināšana un** ir atņemta bērna brīvība, kā paredzēts 10. un 12. pantā;

Or. it

Pamatojums

Šis papildinājums ir saistīts ar 12. pantā iekļauto jauno punktu par garantijām gadījumā, ja bērns tiek apcietināts.

Grozījums Nr. 24

Direktīvas priekšlikums

4. pants – 1. punkts – 9.a apakšpunkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(9a) tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas paredzēti 19. pantā.

Or. it

Pamatojums

Šis papildinājums ir saistīts ar iekļauto jauno pantu par efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem atbilstoši normām, kas jau noteiktas citās direktīvās, kuras veido ceļvedī paredzēto kopumu.

Grozījums Nr. 25

Direktīvas priekšlikums 5. pants – 1. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Dalībvalstis nodrošina, ka informāciju, ko bērns saņem saskaņā ar 4. pantu, sniedz personai, kam ir vecāku atbildība pār bērnu, vai, ja tas ir pretrunā ar bērna interesēm, citam atbilstošam pilngadīgajam.

Grozījums

Dalībvalstis nodrošina, ka informāciju, ko bērns saņem saskaņā ar 4. pantu, **iespējami ātri** sniedz personai, kam ir vecāku atbildība pār bērnu, vai, ja tas **nav iespējams vai** ir pretrunā ar bērna interesēm, citam atbilstošam pilngadīgajam, **kuru ir norādījis bērns un ir apstiprinājusi kompetentā iestāde, vai — ja bērns norādes nav sniedzis — personai, kuru ir izraudzījusies kompetentā iestāde un ir apstiprinājis bērns.**

Or. it

Pamatojums

Ņemot vērā cita atbilstoša pilngadīgā lomu gadījumā, kad nevar atsaukties uz personu, kam ir vecāku atbildība pār bērnu, ir lietderīgi precizēt, kādā veidā šis cits atbilstošais pilngadīgais būtu jānosaka, lai piemērotu gan šo pantu, gan kopumā visu direktīvu, kurā tas pats jēdziens ir lietots dažādos citos punktos. Tas nozīmē, ka arī minētajos gadījumos nāksies atsaukties uz vispārējo šajā pantā paredzēto noteikumu.

Grozījums Nr. 26

Direktīvas priekšlikums 6. pants – virsraksts

Komisijas ierosinātais teksts

Tiesības **uz** advokāta obligātu palīdzību

Grozījums

Tiesības **saņemt** advokāta obligātu palīdzību

Or. it

Pamatojums

Piedāvātā formulējuma mērķis ir izteikt skaidrāk to, ka advokātam jābūt blakus bērnam un jāspēj viņam palīdzēt procesa gaitā, nevis tikai sniegt bērnam „ārēju” palīdzību.

Grozījums Nr. 27

Direktīvas priekšlikums 6. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnam **visā kriminālprocesa laikā** tiek sniegta advokāta palīdzība **saskaņā ar Direktīvu 2013/48/ES**. No tiesībām **uz** advokāta palīdzību nevar atteikties.

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnam **katrā procesa stadijā** tiek sniegta advokāta palīdzība. No tiesībām **saņemt** advokāta palīdzību nevar atteikties.

Or. it

Pamatojums

Piedāvātā formulējuma mērķis ir izteikt skaidrāk to, ka advokātam jābūt blakus bērnam un jāspēj viņam palīdzēt visā procesa gaitā, nevis tikai sniegt bērnam „ārēju” palīdzību.

Grozījums Nr. 28

Direktīvas priekšlikums 7. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

2. Šajā nolūkā veic bērna individuālu novērtējumu. Novērtējumā jo īpaši ņem vērā bērna personību, brieduma pakāpi un ekonomisko un sociālo stāvokli.

Grozījums

2. Šajā nolūkā veic bērna individuālu novērtējumu. Novērtējumā jo īpaši ņem vērā bērna personību, brieduma pakāpi un **viņa ģimenes**, ekonomisko un sociālo stāvokli, **kā arī vidi. Īpašu uzmanību pievērš visneaizsargātākajiem bērniem.**

Or. it

Pamatojums

Atsauce uz visneaizsargātākajiem bērniem ir iekļauta arī definīcijās, kas formulētas Eiropas Padomes Ministru komitejas Pamatnostādnēs par bērniem draudzīgu tieslietu sistēmu.

Grozījums Nr. 29

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

3. **Individuālais novērtējums būtu** jāveic procesa **piemērotā** stadijā un ne vēlāk kā pirms apsūdzības izvirzīšanas.

Grozījums

3. **Individuālo novērtēšanu veic** procesa **agrīnākā un piemērotākā** stadijā un ne vēlāk kā pirms apsūdzības izvirzīšanas **vai tādu pasākumu pieņemšanas, kuri saistīti ar brīvības atņemšanu, izņemot gadījumus, kad šādu novērtēšanu veikt nav iespējams.**

Or. it

Pamatojums

Ņemot vērā individuālā novērtējuma nozīmi visā procesa laikā, ir lietderīgi precizēt, ka šī darbība jāveic procesa sākotnējā stadijā. Ja to nebūtu iespējams izdarīt pirms personas brīvības ierobežošanas, tam vajadzētu notikt drīz pēc tās.

Grozījums Nr. 30

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

4. Individuāla novērtējuma apjomu un elementus var pielāgot atkarībā no lietas apstākļiem, **iespējamā likumpārkāpuma smaguma un piemērojamā soda, ja bērnu atzīst par vainīgu likumpārkāpuma izdarīšanā, neatkarīgi no tā, vai bērns ir iepriekš nonācis kompetento iestāžu uzmanības lokā kriminālprocesa ietvaros.**

Grozījums

4. Individuāla novērtējuma apjomu un elementus var pielāgot atkarībā no lietas apstākļiem **un ņemot vērā bērna intereses.**

Novērtēšanā jāatklāj un jādokumentē jebkāda informācija par bērna personiskajām īpašībām un apstākļiem, kuri kompetentajai iestādei varētu noderēt, lai:

(a) noteiktu, vai bērnam procesa laikā būtu nepieciešami īpaši pasākumi;

(b) novērtētu iespējamo aizsardzības pasākumu atbilstību un efektivitāti;

(c) procesa noslēgumā pieņemtu lēmumus atbilstoši savai kompetencei.

Or. it

Pamatojums

Teksts ir papildināts galvenokārt tādēļ, lai precizētu, kādiem vajadzētu būt mērķiem un saturam individuālajā novērtēšanā, kurā jāatklāj un jādokumentē jebkāda informācija, kas noderīga, lai bērna intereses tiktu pienācīgi pārstāvētas un ņemtas vērā visos lēmumos, kuri kompetentajai iestādei jāpieņem procesa laikā.

Grozījums Nr. 31

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

5. Individuālo novērtējumu veic, tajā cieši iesaistot bērnu.

Grozījums

5. Individuālo novērtējumu veic, tajā cieši iesaistot bērnu. ***Novērtēšanu veic kvalificēts personāls, izmantojot daudznozaru pieeju un attiecīgā gadījumā iesaistot personu, kam ir vecāku atbildība, vai citu atbilstošu pilngadīgo un/vai specializētus darbiniekus.***

Or. it

Pamatojums

Šie precizējumi veikti, lai labāk definētu, kādi — atkarībā no lietas apstākļiem — varētu būt individuālās novērtēšanas nosacījumi, ņemot vērā mērķus, kas uzskaitīti iepriekšējā punktā.

Grozījums Nr. 32

Direktīvas priekšlikums

7. pants – 7. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

7. Dalībvalstis var pieļaut atkāpi no

Grozījums

7. Dalībvalstis var pieļaut atkāpi no

1. punktā paredzētā pienākuma, ja **individuāla novērtējuma veikšana nav samērīga, ņemot vērā lietas apstākļus un to, vai bērns ir iepriekš nonācis dalībvalstu iestāžu uzmanības lokā kriminālprocesa ietvaros.**

pienākuma **veikt individuālo novērtēšanu vai veikt to, cieši iesaistot bērnu, ja atkāpi pamato lietas apstākļi un tā atbilst bērna interesēm.**

Or. it

Pamatojums

Ņemot vērā individuālās novērtēšanas mērķi un nozīmi, šķiet, ka nav lietderīgi ieviest atkāpes, kas nenodrošina bērna intereses / neatbilst tām.

Grozījums Nr. 33

Direktīvas priekšlikums

8. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

1. Ja bērnam ir atņemta brīvība, dalībvalstis nodrošina, ka bērnam ir pieejama medicīniska izmeklēšana, jo īpaši lai novērtētu bērna vispārējo garīgo un fizisko stāvokli un tādējādi noteiktu, vai bērns spēj panest nopratināšanu vai citas izmeklēšanas vai pierādījumu vākšanas darbības vai jebkurus pasākumus, kas veikti vai plānoti attiecībā uz bērnu.

Grozījums

1. Ja bērnam ir atņemta brīvība **vai ja tas nepieciešams procesuālā nolūkā**, dalībvalstis nodrošina, ka bērnam **nekavējoties** ir pieejama medicīniska izmeklēšana, jo īpaši lai novērtētu bērna vispārējo garīgo un fizisko stāvokli un tādējādi noteiktu, vai bērns spēj panest nopratināšanu vai citas izmeklēšanas vai pierādījumu vākšanas darbības vai jebkurus pasākumus, kas veikti vai plānoti attiecībā uz bērnu.

Or. it

Grozījums Nr. 34

Direktīvas priekšlikums

8. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

3. Medicīniskās izmeklēšanas secinājumus reģistrē rakstiski.

Grozījums

3. Medicīniskās izmeklēšanas secinājumus reģistrē rakstiski, **un bez kavēšanās pieņem jebkādas turpmākos pasākumus,**

kas nepieciešami bērna fiziskās un garīgās veselības aizsardzībai.

Or. it

Grozījums Nr. 35

Direktīvas priekšlikums

9. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visos gadījumos, kad ***pirms apsūdzības izvirzīšanas*** bērnu noprātina policija vai cita tiesībaizsardzības vai tiesu iestāde, tiek veikts audiovizuāls ieraksts, izņemot gadījumus, kad tas ***nav samērīgi, ņemot vērā lietas sarežģītību, iespējamā likumpārkāpuma smagumu un sodu, ko par to iespējams piespriest.***

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visos gadījumos, kad bērnu noprātina policija vai cita tiesībaizsardzības vai tiesu iestāde, tiek veikts audiovizuāls ieraksts, izņemot gadījumus, kad tas ***ir pretrunā bērna interesēm.***

Or. it

Pamatojums

Ņemot vērā tehnoloģisko attīstību, kas ļauj ļoti vienkārši un aizvien lētāk veikt audiovizuālus ierakstus, un ņemot vērā šādu garantiju nozīmību, nešķiet pamatoti ieviest atkāpes tādu motīvu dēļ, kuri uz bērna interesēm neattiecas.

Grozījums Nr. 36

Direktīvas priekšlikums

11. pants – 2. punkts – d apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(d) ***prasību iziet*** ārstniecības ***kursu*** vai ***ārstēšanu no*** atkarības;

Grozījums

(d) ***piedalīšanos*** ārstniecības ***programmās*** vai atkarības ***ārstēšanas programmās***;

Or. it

Grozījums Nr. 37

Direktīvas priekšlikums

11. pants – 2. punkts – e apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(e) *dalību izglītojošos* pasākumos.

Grozījums

(e) *piedalīšanos izglītības jomas* pasākumos.

Or. it

Pamatojums

Pretrunā nevainīguma prezumpcijai varētu būt pienākums piedalīties pasākumos, kuri definēti kā izglītojoši, ja to nosaka, pirms tiek galīgi konstatēta bērna atbildība.

Grozījums Nr. 38

Direktīvas priekšlikums

12. pants – -1. punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

-1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērna apcietināšana notiek bērna vecumam un brieduma pakāpei piemērotā veidā un ievērojot pienācīgu piesardzību, kā arī nodrošina, ka bērnu, kuram atņemta brīvība, var nekavējoties apmeklēt persona, kam ir vecāku atbildība, vai cits atbilstošs pilngadīgais 5. panta izpratnē.

Or. it

Pamatojums

Apcietināšana kopā ar nopratināšanu bērnam ir viens no iespējami traumatiskākajiem notikumiem. Tāpēc būtu jāparedz obligātais garantiju kopums saskaņā ar Eiropas Padomes Pamatnostādņēm par bērniem draudzīgu tieslietu sistēmu.

Grozījums Nr. 39

Direktīvas priekšlikums

12. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnus, kam ir atņemta brīvība, nošķir no pieaugušajiem, **ja vien netiek uzskatīts, ka pretēja rīcība ir bērna interesēs. Ja bērns, kam ir atņemta brīvība, sasniedz 18 gadu vecumu, dalībvalstis nodrošina iespēju brīvības atņemšanu turpināt izciest atsevišķi, kad tas ir pamatoti, ņemot vērā personas, kam ir atņemta brīvība, individuālos apstākļus.**

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērnus, kam ir atņemta brīvība, nošķir no pieaugušajiem **un viņi, sasniedzot 18 gadu vecumu, var turpināt izciest atsevišķi, ja vien bērna interesēs nav pretēja rīcība.**

Or. it

Grozījums Nr. 40

Direktīvas priekšlikums

12. pants – 2. punkts – a apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(a) nodrošinātu un saglabātu bērna veselību un fizisko attīstību;

Grozījums

(a) nodrošinātu un saglabātu bērna veselību un fizisko **un garīgo** attīstību;

Or. it

Grozījums Nr. 41

Direktīvas priekšlikums

12. pants – 2. punkts – aa apakšpunkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(aa) aizsargātu bērna cieņu un identitāti;

Or. it

Grozījums Nr. 42

Direktīvas priekšlikums

12. pants – 2.a punkts (jauns)

2.a Dalībvalstis nodrošina, ka bērns, kam ir atņemta brīvība, viņa advokāts un persona, kam ir vecāku atbildība, vai cits atbilstošs pilngadīgais var izmantot efektīvus pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Dalībvalstis turklāt regulāri nodrošina neatkarīgas pārbaudes, lai pārlicinātos par brīvības atņemšanas vietu stāvokli un attieksmi pret aizturētajām personām, izdarot atbilstošus secinājumus.

Or. it

Pamatojums

Lai garantētu, ka brīvības atņemšanas vietu stāvoklis un attieksme pret personām, kas aizturētas saistībā ar kriminālprocesu, ir pienācīgi un atbilst arī Eiropas līmenī atzīto pamattiesību ievērošanas prasībām, ir lietderīgi, ka dalībvalstis nodrošina efektīvus pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus papildus tam, ka neatkarīgas struktūras regulāri pārbauda brīvības atņemšanas vietas.

Grozījums Nr. 43

Direktīvas priekšlikums

15. pants – 1. daļa

Dalībvalstis nodrošina, ka persona, kam ir vecāku atbildība, vai cits atbilstošs pilngadīgais, kā minēts 5. pantā, var klātienē piedalīties lietas izskatīšana tiesā, kur ir **iestaistīts** bērns.

Ja tas nav pretrunā bērna interesēm, dalībvalstis nodrošina, ka persona, kam ir vecāku atbildība, vai cits atbilstošs pilngadīgais, kā minēts 5. pantā, var klātienē piedalīties lietas izskatīšana tiesā, kur ir **iesaistīts** bērns, **un attiecīgā gadījumā var būt klāt citās procesa stadijās, kurās piedalās bērns.**

Or. it

Pamatojums

Tā kā principā ir svarīgi, lai procesa laikā bērnam blakus būtu persona, kam ir vecāku atbildība, vai cits atbilstošs pilngadīgais, ir lietderīgi valstīm nodrošināt šādu iespēju bērna interesēs, ja vien nav pamata rīkoties pretēji. Tādas personas klātbūtne, kurai ir vecāku atbildība, Eiropas Padomes Ministru komitejas 2003. gada 24. septembra ieteikuma 10. punktā cita starpā tiek principā uzskatīta par pienākumu, ne tikai tiesībām.

Grozījums Nr. 44

Direktīvas priekšlikums

16. pants – virsraksts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(Neattiecas uz tekstu latviešu valodā.)

Or. it

Pamatojums

(Neattiecas uz tekstu latviešu valodā.)

Grozījums Nr. 45

Direktīvas priekšlikums

16. pants – 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērns klātienē **piedalās** lietas izskatīšanā tiesā.

1. Dalībvalstis nodrošina, ka bērns **var** klātienē **piedalīties** lietas izskatīšanā tiesā, **un pieņem attiecīgos pasākumus, ar kuriem šādu piedalīšanos padara efektīvu, tostarp nodrošinot iespēju tikt uzklautam un paust savu viedokli.**

Or. it

Pamatojums

La modifica intende sottolineare l'importanza di una piena e consapevole partecipazione attiva, e non solo di una presenza passiva, del minore al procedimento. Il diritto del minore di essere ascoltato in ogni procedura che lo concerne, sia direttamente sia tramite un rappresentante, in maniera compatibile con le regole procedurali della legislazione

nazionale, è previsto dall'art. 12 della Convenzione sui diritti dei minori dall'Assemblea generale delle Nazioni Unite di 20.11.1989, nonché, dalle Linee guida del Comitato dei ministri del Consiglio d'Europa e dall'art. 24 della Carta.

Grozījums Nr. 46

Direktīvas priekšlikums 18. pants – 1. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Dalībvalstis nodrošina, ka valsts tiesību akti attiecībā uz juridisko palīdzību nodrošina 6. pantā minēto tiesību *uz* advokāta palīdzību efektīvu īstenošanu.

Grozījums

Dalībvalstis nodrošina, ka valsts tiesību akti attiecībā uz juridisko palīdzību nodrošina 6. pantā minēto tiesību *sauņemt* advokāta palīdzību efektīvu īstenošanu.

Or. it

Pamatojums

Grozījums ir saistīts ar izmaiņām 6. pantā.

Grozījums Nr. 47

Direktīvas priekšlikums 18.a pants (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

18.a pants

Tiesību aizsardzības līdzekļi

Dalībvalstis nodrošina, ka kriminālprocesā aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kā arī Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā pieprasītajām personām ir efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi saskaņā ar valsts tiesību aktiem gadījumos, kad ir pārkāptas to tiesības saskaņā ar šo direktīvu.

Or. it

Pamatojums

Šis noteikums pilnībā atbilst tam, kas jau iekļauts 12. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 22. oktobra Direktīvā 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm. Efektivitātes un saskaņotības prasību dēļ šķiet nepieciešams to iekļaut arī šajā direktīvā.

PASKAIDROJUMS

Priekšlikums direktīvai par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētās vai apsūdzētās personas kriminālprocesā¹, kopā ar dažiem jau pieņemtajiem pasākumiem un citiem, par kuriem vēl notiek diskusijas², ir daļa no darbībām, kas iekļautas Padomes 2009. gada 30. novembrī pieņemtajā ceļvedī aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā³.

Stokholmas programmā tika uzsvērts, ka kriminālprocesā liela nozīme ir personas tiesībām. Tas, ka ar kopējiem minimālajiem standartiem jānodrošina personām, kas jaunākas par 18 gadiem, patiesas un pietiekami vienotas iespējas izmantot tiesības uz taisnīgu tiesu visās procesa stadijās, ir saistīts ar mērķi veicināt tiesas spriedumu un nolēmumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās un panākt Eiropas tiesiskuma telpas pareizu darbību.

No otras puses, izskatāmais direktīvas priekšlikums ir daļa no ES plāna par bērnu tiesībām⁴, un tā mērķis ir sekmēt bērna tiesību ievērošanu saistībā arī ar citiem instrumentiem, no kuriem īpaši jāatzīmē Eiropas Padomes Ministru komitejas Pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tieslietu sistēmu⁵, ņemot vērā, ka šādi instrumenti paši par sevi nav saistoši salīdzinājumā ar Savienības normatīvajiem tiesību aktiem un tāpēc tajos paredzētās garantijas netiek dalībvalstīs pilnībā un vienoti piemērotas.

Eiropas Komisija ir aplēsusi, ka katru gadu Eiropas Savienībā kriminālprocess tiek sākts pret vairāk nekā 1 miljonu bērnu, un tie ir 12 % no personām, kas šajā teritorijā ir iesaistītas kriminālprocesā. Uztraucoši ir ne tikai skaitļi, bet arī tas, ka dalībvalstīs ļoti atšķirīga ir attieksme pret kriminālprocesam pakļautajiem bērniem. Eiropas mērogā veiktie pētījumi liecina, ka bērnu tiesības dažādās kriminālprocesa stadijās pašlaik visā Savienībā nav pietiekami nodrošinātas, un ir daudz lietu, par kurām Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir notiesājusi dalībvalstis.

Patiešām, neraugoties uz daudzajiem starptautiskajiem dokumentiem, nav normatīvas definīcijas par jēdziena „taisnīga tiesa bērnam” būtiskiem aspektiem, un tiesvedība notiek, pamatojoties uz nepilnīgu un fragmentāru sistēmu.

---

¹ Jau veiktie pasākumi: 2010. gada 20. oktobra Direktīva 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu; 2012. gada 22. maija Direktīva 2010/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā; 2013. gada 22. oktobra Direktīva 2013/48/ES par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm; 2013. gada 27. novembra Ieteikums par procesuālajām garantijām neaizsargātām personām, kas ir aizdomās turētās vai apsūdzētās personas kriminālprocesā; 2013. gada 27. novembra Ieteikums par juridisko palīdzību.

² No šādiem dokumentiem jāmin 2013. gada 27. novembrī iesniegtais priekšlikums direktīvai par to, lai nostiprinātu nevainīguma prezumpcijas un tiesību piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā konkrētus aspektus kriminālprocesā, un 2013. gada 27. novembrī iesniegtais priekšlikums direktīvai par pagaidu juridisko palīdzību aizdomās turētajām un apsūdzētajām personām, kurām ir atņemta brīvība, un juridisko palīdzību Eiropas apcietināšanas ordera procesā.

³ Padomes 2009. gada 30. novembra rezolūcija par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai krimināltiesvedībā.

⁴ Komisijas 2011. gada 15. februāra Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.

⁵ Eiropas Padomes Ministru komitejas Pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tieslietu sistēmu, kuras Eiropas Padomes Ministru komiteja pieņēmusi 2010. gada 17. novembrī.

Patlaban tikai sešās dalībvalstīs (Beļģijā, Čehijas Republikā, Grieķijā, Itālijā, Luksemburgā un Slovērijas Republikā) ir valsts apsūdzības iestādes, kas specializējušās bērnu likumpārkāpumu jautājumos, un deviņās valstīs pat nav specializētu tiesu šādām lietām; tikai 12 dalībvalstīs ir paredzētas obligātas specializētas mācības tiesnešiem un advokātiem, kuri savā darbā saskaras ar bērniem. Dažās valstīs netiek nodrošināta advokāta palīdzība; citās tā ir pieejama tikai tiesā, taču ne policijas iecirknī; citās valstīs joprojām lēmums par to jāpieņem kompetentajai tiesai. No tā jāsecina, ka pašlaik ievērojamam skaitam bērnu Eiropas Savienībā netiek atzītas pamattiesības saņemt jurista palīdzību.

Tāds ir konteksts Komisijas izstrādātajam direktīvas priekšlikumam, ar kuru, izveidojot savstarpēji saistītu un bērnu īpašajām vajadzībām visā procesa laikā pielāgotu minimālo noteikumu strukturētu kopumu, definē apjomā ierobežotu, bet atbilstošu klāstu ar tiesībām, kādas ir bērniem, kuri ir aizdomās turētās un apsūdzētās personas kriminālprocesā (vai uz kuriem attiecas Eiropas apcietināšanas ordera process).

Referente atbalsta priekšlikuma vispārējo ievirzi un nostāju, kā arī tā galvenos aspektus, starp kuriem kā īpaši nozīmīgi ir minami šādi: tiesības saņemt advokāta obligātu palīdzību, kuras cieši saistītas ar tiesībām uz bezmaksas juridiskām konsultācijām; tiesības uz individuālu novērtējumu; noplatināšanas regulējums; noteikums, ka bērns piedalās procesā; noteikums par obligātām specializētām mācībām tiesnešiem, tiesībaizsardzības iestāžu un ieslodzījuma vietu darbiniekiem, advokātiem un citām personām, kuras savā darbā saskaras ar bērniem; noteikumi par brīvības atņemšanu, uz kuriem pamatojoties, pirmstiesas apcietinājuma piemērošana būtu jānosaka tikai kā galējs līdzeklis, ja vien nav iespējams izmantot alternatīvus pasākumus un vienmēr nodrošinot, lai bērni būtu nošķirti no pilngadīgajiem, izņemot gadījumus, kad pretēja rīcība ir bērna interesēs.

Referente ierosina dažus grozījumus, kuru gandrīz vienīgais mērķis ir uzlabot, paplašināt, pastiprināt vai precizēt dažādas Komisijas priekšlikumā minētās tiesības.

Šis tiesību klāsts ir papildināts tikai tādējādi, ka ir pievienots jauns pants par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem direktīvā paredzēto tiesību pārkāpuma gadījumā un 12. panta sākumā ir iekļauts jauns punkts (par tiesībām uz īpašu apiešanos brīvības atņemšanas gadījumā), lai noteiktu dažas obligātās garantijas, tostarp Komisijas priekšlikumā nereglamentētās bērna tiesības uz tādas personas, kam ir vecāku atbildība, vai citas atbilstošas pilngadīgas personas apmeklējumu gadījumā, ja bērns ir apcietināts.

No ierosinājumiem tiesības paplašināt īpaši minams vispārējais grozījums, kurš attiecas uz visas direktīvas darbības jomu, proti, direktīvu piemērot personām, kuras ir sasniegušas 18 gadu vecumu, taču kurām vēl nav 21 gads, ja likumpārkāpums izdarīts laikā pirms 18 gadu vecumu sasniegšanas.

Dažādi citi paplašinoši vai pastiprinoši ierosinājumi attiecas uz konkrētām tiesībām. Pēc referentes domām, attiecībā uz atkāpēm ir lietderīgi noteikt, ka to pamatošanai var izmantot bērna interešu novērtēšanu konkrētajā gadījumā, nevis citus aspektus, kas varētu būt vēl neskaidri (vai, gluži pretēji, pārāk stingri), bet, galvenais, bez loģiskas saistības ar garantiju pasākumu.

Referente uzskata, ka starp Komisijas izstrādātā regulējuma normām, kurām ir lietderīgi ierosināt precizējumus, jāmin 5. pants, kas tiek papildināts ar norādēm, kā būtu jānosaka „cits atbilstošs pilngadīgais”, ja nav iespējams atsaukties uz personu, kurai ir vecāku atbildība, un 7. pants, kurā ir precīzāk formulēti galvenie noteikumi, kas būtu jāņem vērā, veicot individuālo novērtēšanu.

No šā pēdējā aspekta un vērtējot vispārīgi, uzmanība ir pievērsta tam, lai, atzīstot īpašas garantijas nepilngadības dēļ un tāpēc, ka aizdomās turētās vai apsūdzētās personas ir neaizsargātas, netiktu sagrozīta pati kriminālprocesa funkcija un struktūra, kāda tā ir un kādai tai jāpaliek — lietas objektīva un neatkarīga izskatīšana tiesu iestādē, vērtējot personas kriminālatbildību par konkrētu kriminālpārkāpumu.